

ความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง: กรณีศึกษาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์
เพื่อพัฒนาเป็นหนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

Conflict and Conflict Management: A Case Study of Historical Events

in order to Develop Booklet for Lower Secondary Students

นราธิป แก้วทอง¹ รองศาสตราจารย์ ดร.นาตยา ปิลันธนาณนท์² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ ศรีสอาด³

Narathip Kaewthong¹ Assoc. Prof. Dr.Nataya Pilanthanond² Asst. Prof. Dr.Sirirat Srisaard³

บทคัดย่อ

องค์ความรู้ในประวัติศาสตร์สามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะวิธีการจัดการความขัดแย้งต่าง ๆ ในกรณีศึกษาครั้งนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ เรื่องความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง ในมิติด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ แล้วจัดทำ และประเมินหนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียน เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ สำหรับการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ ใช้การเลือกแบบเจาะจงจำนวน 8 ท่าน เพื่อประเมินองค์ความรู้โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือ ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศึกษากำหนดให้เป็นครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 คน และใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมินความสอดคล้องของหนังสือเล่มเล็ก และสุดท้ายนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากจำนวน 96 คน ทำหน้าที่ประเมินความพึงพอใจหนังสือเล่มเล็ก โดยใช้สถิติประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์เห็นว่า เนื้อหาที่สังเคราะห์มานั้นมีความถูกต้อง และปรากฏอยู่ในเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จริง ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นครูสังคมศึกษาเห็นว่า เนื้อหาในหนังสือเล่มเล็กมีความสอดคล้องกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. นักเรียนมีความพึงพอใจกับหนังสือเล่มเล็กทั้งหลักการ วิธีการจัดการความขัดแย้ง ตัวอย่างการปรับของนักเรียน และประโยชน์ของหนังสือ อยู่ในระดับมากทุกรายการ

ABSTRACT

Nowadays, the historical knowledge can be applied in daily life, especially the conflict management. This study aimed to, firstly, synthesize the knowledge about the conflict and conflict management in Economics, Politics, Social and Culture, and International Relationship from the historical events, secondly, develop a booklet conflict

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ หนังสือเล่มเล็ก

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Doctor of Philosophy in Curriculum and Instruction Kasetsart University

^{2,3}อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{2,3}Lecturer Master of Curriculum and Instruction Kasetsart University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: นราธิป แก้วทอง, offtion004@gmail.com

รับเมื่อ 16 มิถุนายน 2566 แก้ไข 5 สิงหาคม 2566 ตอรับ 6 สิงหาคม 2566

management from historical for lower secondary students. Historical experts using purposive sampling for 8 persons to assess knowledge by interviewing, the social experts is social studies teacher using purposive sampling for 20 persons to assess booklet of Item–Objective Congruence, and students using simple random sampling for 96 persons to satisfaction survey for booklet by using statistics is frequency value, average, and standard deviation.

The results revealed that

1. The historical experts approved the synthesized content, the social experts approved the content is consistent with the topic.
2. The students satisfied with the developed booklet, conflict management, benefits in the high level.

Keywords: Conflict, Conflict Management in Historical, Booklet

บทคัดย่อ

ความขัดแย้ง เป็นกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์ หรือกลุ่มทางสังคม ที่ต่างฝ่ายต่างมีจุดประสงค์ แนวคิด ค่านิยม รูปแบบการกระทำ เพื่อเป้าหมายบางอย่างที่ไม่ตรงกัน เป็นเหตุให้เกิดการโต้เถียง การแข่งขัน และการต่อสู้จนนำไปสู่อุปสรรคในการดำรงชีวิต ตามที่วันชัย วัฒนศัพท์ (2550, หน้า 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความไม่ลงรอยกัน หรือสภาวะที่ไม่เห็นพ้องต้องกัน หรือเป็นปฏิปักษ์ ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยมีสาเหตุมาจาก วัตถุประสงค์ที่ไม่สามารถเข้ากันได้ ความไม่ลงรอยกันทางด้านความต้องการ ความปรารถนา ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติ จะเห็นได้ว่า ความขัดแย้งเป็นกระบวนการทางความคิดระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็น ที่แตกต่างกัน จนทำให้อีกฝ่ายมองเห็นบุคคลที่มีความคิดแตกต่างกับตนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ และจะต้องกระทำการอะไรบางอย่างเพื่อกำจัดอุปสรรคให้ผ่านพ้นแนวทางการปฏิบัติของตนไปให้ได้ และวิธีดังกล่าวนั้นอาจนำไปสู่ความรุนแรงที่สร้างความเสียหายให้กับสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการดำเนินชีวิตของบุคคลทั้งสองกลุ่ม

ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อให้ทราบสาเหตุของความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เห็นแนวทางในการจัดการความขัดแย้งได้ เนื่องจากประวัติศาสตร์ได้มีการบันทึกเรื่องราว ความขัดแย้ง และความพยายามที่จะจัดการกับความขัดแย้งในทุกยุค ทุกสมัย สอดคล้องกับตำราโครงการบริหารวิชา บูรณาการ หมวดการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วย เรื่องราว ความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ตลอดจนความสำเร็จ และความล้มเหลวของมนุษย์ทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม การศึกษาประวัติศาสตร์ต้องอาศัยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกาลเวลา สิ่งแวดล้อม และสถานที่ เหตุการณ์ที่นำมาศึกษามักจะมีความสำคัญ และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ หรือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างกว้างขวาง

จะเห็นได้ว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ไม่ใช่เน้นแต่เนื้อหาสาระด้านเรื่องราวในอดีตเพียงเท่านั้น แต่มุ่งเน้นให้ผู้ ศึกษารู้จักคิด วิเคราะห์เหตุการณ์ เพื่อใช้เป็นบทเรียนในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่การเรียน การสอนประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาบางแห่ง ยังพบว่าเน้นบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยให้จดจำปี พ.ศ. ของเหตุการณ์ ชื่อบุคคล ซึ่งการเรียนการสอนดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนประวัติศาสตร์ ดังทัศนะ ของสุริยา หมะจิ (2563, หน้า 12) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น ครูส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอน แบบบรรยายไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ และผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ น้อยมาก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ น่าเบื่อหน่าย และต้องท่องจำ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ไม่สนใจ เรียน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น้อย เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนประวัติศาสตร์ของนักเรียน

การออกแบบหนังสือเล่มเล็กจึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยให้ความสนใจเนื่องจากมีขนาดเล็ก สะดวกในการพกพา และง่ายต่อการยืมขึ้นมาอ่าน สอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของ จำพรณ รัตนแพทย์ (2556, หน้า 8) กล่าวว่าหนังสือเล่มเล็กเป็นหนังสือสำหรับเด็กที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน บันเทิงใจ และสามารถสอดแทรกความรู้ลงไปได้นอกจากนี้ ยูพิน อินทะยะ (2561, อังโน นพรัตน์ รongหมื่น, 2553, หน้า 32) กล่าวว่าหนังสือเล่มเล็กทำให้เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถโน้มน้าวจิตใจนักเรียนได้

ดังนั้นการศึกษาความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อนำมาประยุกต์ในชีวิต และสร้างคุณค่าด้านการศึกษาเพื่อใช้แก้ปัญหาที่นักเรียนอาจพบเจอแล้วสามารถนำไปขยายต่อในการสร้างสรรค์สังคมให้มีความสุข และพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืนร่วมกันได้

คำถามการวิจัย

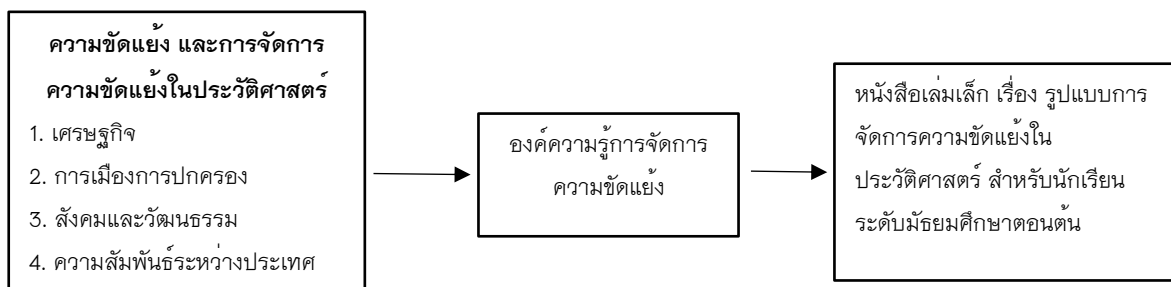
1. ความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง ในมิติด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ นำมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้อย่างไร
2. องค์ความรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นมานั้น ได้รับการรับรองหรือไม่
3. หนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียน เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ มีกระบวนการออกแบบ และประเมินความเหมาะสมได้อย่างไร
4. หนังสือเล่มเล็กที่นำไปใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์ และประเมินองค์ความรู้ เรื่องความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง ในมิติด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์
2. เพื่อจัดทำ และประเมินหนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียน เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้การจัดการความขัดแย้ง และนำเสนอเป็นหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มาโดยวิธีการ และมีหน้าที่ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ ได้มาจากบุคคลจากหน่วยงานภาครัฐ หรือสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 8 ท่าน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ในประเด็นที่มาและความสำคัญของปัญหาความขัดแย้ง ตัวอย่างเหตุการณ์ความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง ในประวัติศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาเป็นหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 คน เพื่อประเมิน และหาค่าความสอดคล้องของเนื้อหาในหนังสือเล่มเล็ก
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่าย 4 สังกัด ประกอบด้วย สพฐ. อว. สข. และกทม. สังกัดละ 1 โรงเรียน หลังจากนั้นดำเนินการจับฉลากเพื่อแบ่งกลุ่มตามระดับชั้นเป็นจำนวน 4 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน รวมเป็น 24 คน จาก 1 โรงเรียน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มาจากโรงเรียนทั้ง 4 แห่งนั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 96 คน เพื่อประเมินความพึงพอใจหนังสือเล่มเล็ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เกิดจากการศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง: กรณีศึกษาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาเป็นหนังสือเล่มเล็ก สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีเครื่องมือ 3 ประเภท ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างใช้กับผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสอดคล้องเพื่อรับรององค์ความรู้ด้านการจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์นั้น ปรากฏอยู่ในเนื้อหาจริงหรือไม่
2. แบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเล่มเล็กใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบบประเมินดังกล่าววิเคราะห์โดยใช้ค่าสอดคล้อง เพื่อรับรองว่าเนื้อหาในหนังสือเล่มเล็กมีความถูกต้อง และการใช้ภาษาเหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือไม่
3. แบบประเมินความพึงพอใจหนังสือเล่มเล็กใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อระดับความพึงพอใจในเนื้อหา การใช้ภาษาและการจัดรูปเล่ม และ ประโยชน์ของหนังสือเล่มเล็ก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ สรุปผลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้งในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ประเด็นใน 4 ด้าน ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม

และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลังจากนั้นนำประเด็นดังกล่าวออกแบบเป็นหัวข้อในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น มีสาเหตุและวิธีการจัดการความขัดแย้งอย่างไร จากนั้นนำข้อมูลมาสังเคราะห์ได้ประเด็นตามรายละเอียดตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 องค์ความรู้เรื่องความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้งในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

องค์ความรู้	เศรษฐกิจ	การเมือง การปกครอง	สังคมและ วัฒนธรรม	ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ
ความขัดแย้ง	1. ขาดรายได้ 2. การลงทุนเพื่อ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ 3. รายจ่ายด้านความ มั่นคง 4. ขาดเงินทุน	1. ขาดการถ่วงดุล อำนาจ 2. ความแตกต่าง ทางแนวคิด 3. ปฏิวัติยึดอำนาจ	1. ความแตกต่าง ทางแนวคิด 2. ชนชั้นในสังคม 3. รับวัฒนธรรม จากต่างชาติ	1. ความเห็นต่าง 2. อารมณ์ของผู้นำ 3. การไม่คบค้าสมาคม 4. การตอบโต้กันทาง เศรษฐกิจและการทหาร
การจัดการ ความขัดแย้ง	1. ส่งเสริมบุคคล ที่มีความสามารถ 2. ระดมทุนจาก นักลงทุน 3. พุดคุยเจรจา 4. สร้างงาน สร้างรายได้ 5. ระบบจัดเก็บภาษี	1. สร้างสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน 2. เรียนรู้ รับฟังและ ให้โอกาสบุคคล 3. บังคับใช้กฎหมาย 4. การมีส่วนร่วม	1. โอบกอดกัน 2. ผูกพันกัน 3. เคารพกันและกัน 4. เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และปรับตัว	1. เจรจาด้วยความจริงใจ 2. รักษาความสัมพันธ์กัน 3. ร่วมกันสะท้อน และรับ ฟังปัญหาของสมาชิก 4. ปฏิบัติตามข้อตกลง 5. ให้กำลังใจกันและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. การประเมินองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ดำเนินการหลังจากที่ได้ข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการความขัดแย้งที่นักเรียนอาจพบเจอในปัจจุบัน โดยให้ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้อง และความเหมาะสมของหนังสือเล่มเล็กโดยมีเนื้อหา 4 เรื่อง ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำหรับรายการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือเล่มเล็ก ประกอบด้วย ที่มาของปัญหาความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง วิธีการจัดการขัดแย้งโดยการศึกษาจากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โดยยกตัวอย่างและสรุปผลวิธีการจัดการกับปัญหา ส่วนการประเมินผลวิธีการจัดการความขัดแย้งกับปัญหาจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ได้รวบรวมวิธีและยกตัวอย่างการจัดการความขัดแย้ง และสุดท้ายแนวทางการปรับตัวให้เข้ากับสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใช้การยกตัวอย่างแนวทางเรื่องราวปัญหาที่นักเรียนอาจพบเจอพร้อมทั้งเสนอทางออกที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ผลปรากฏว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าใช้ได้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในทุกรายการ

3. การจัดทำหนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียน เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นครู

ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เพื่อให้หนังสือเล่มเล็กเป็นสื่อในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ โดยหนังสือดังกล่าวมีจำนวน 4 เล่ม แบ่งตามประเภทการจัดการความขัดแย้ง 4 ด้านประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีตัวอย่างของหนังสือดังนี้

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างหน้าปกหนังสือเล่มเล็ก และส่วนนำเข้าสู่เนื้อหาวิธีการจัดการความขัดแย้งด้านเศรษฐกิจ

4. การประเมินหนังสือเล่มเล็กดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับรายการการประเมินหนังสือนั้น ประกอบไปด้วย หลักการความสำคัญของประเด็นความขัดแย้ง การยกตัวอย่างและวิธีการจัดการความขัดแย้ง ตัวอย่างการปรับตัวของนักเรียน ลีลา ภาษา และการจัดรูปเล่ม ประโยชน์ของหนังสือและการนำไปใช้ เป็นต้น โดยมีผลการประเมินตามตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 ระดับความพึงพอใจหนังสือเล่มเล็กรูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์

อันดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การจัดการความขัดแย้ง ด้านการเมืองการปกครอง	4.35	0.09	มาก
2	การจัดการความขัดแย้ง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	4.31	0.12	มาก
3	การจัดการความขัดแย้ง ด้านสังคมและวัฒนธรรม	4.25	0.11	มาก
4	การจัดการความขัดแย้ง ด้านเศรษฐกิจ	4.21	0.13	มาก

จากตารางจะเห็นว่า ภาพรวมระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหลังจากอ่านหนังสือเล่มเล็กแล้ว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ทุกรายการ โดยหนังสือเล่มเล็กรูปแบบการจัดการความขัดแย้ง ด้านการเมืองการปกครองมีค่าเฉลี่ย 4.35 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.31 ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.25 และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย 4.21 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางประวัติศาสตร์ ในเรื่องสาเหตุ และวิธีการจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์สะท้อนให้เห็นความขัดแย้งต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านใด ล้วนเกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของ

ประชาชนโดยรวม ซึ่งตรงกับแนวคิดของ ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา (2550, หน้า 1 - 2) กล่าวว่า เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นมานั้นย่อมมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นอกจากนี้ แกมสุข นุ่มนนท์ และคณะ (2546, หน้า 1) กล่าวว่า ประวัติศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์ทั้งการส่งเสริม หรือขัดขวางวิวัฒนาการทางสังคม จนในที่สุดก่อให้เกิดความขัดแย้ง โดยมีวิธีการจัดการความขัดแย้งทางเศรษฐกิจตามแนวคิดของ วันทนีย์ ภูมิภัทรากาม และคณะ (2550, หน้า 11 - 12) กล่าวไว้ว่า การเลือกใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายสินค้าได้อย่างเป็นธรรม แก้ปัญหา และลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ ส่วนการเมืองการปกครองนั้น แนวคิดของกระมล ทองธรรมชาติ (2553, หน้า 90) กล่าวว่า การเมืองการปกครองต้องสอดคล้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด ในส่วนของสังคมและวัฒนธรรม แนวคิดของ สุดา ภิรมย์แก้ว (2553, หน้า 67) มีความเห็นว่า สังคมคือการที่มีคนมาอยู่ร่วมกัน และมีความสัมพันธ์กันโดยสามารถเลี้ยงตัวเองได้ และสุดท้ายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฑาทิพ คล้ายทับทิม (2559, หน้า 3) กล่าวว่า การแลกเปลี่ยน และการมีปฏิสัมพันธ์ข้ามพรมแดนกันนั้น ก็เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จะเห็นว่า การจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้การดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นไปอย่างปกติสุข เรียบร้อย ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงระหว่างกัน หลังจากนั้นนำองค์ความรู้ไปสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการความขัดแย้งที่นักเรียนอาจพบเจอในปัจจุบัน

2. ผลการประเมินหนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียน เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ ดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาประเมินความสอดคล้องของเรื่องราวที่อยู่ในหนังสือเล่มเล็ก ผลปรากฏว่า มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพรธณ รัตนแพทย์ (2556) กล่าวว่า หนังสือเล่มเล็ก เป็นหนังสือสำหรับนักเรียนที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ความบันเทิงใจโดยสอดแทรกความรู้ และสาระอันเป็นประโยชน์จรรโลงใจผู้อ่านได้ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาปรับปรุง แล้วพัฒนาเป็นหนังสือเล่มเล็กให้นักเรียนศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ 4 เรื่อง ประกอบด้วย เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หลังจากนั้นให้นักเรียนประเมินหนังสือเล่มเล็ก ผลปรากฏว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของ ยุพิน อินทะยะ (2562) กล่าวว่า หนังสือเล่มเล็กเป็นสารบูรณาการทักษะทางภาษาทำให้เกิดความเพลิดเพลิน จินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทน และส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมได้อีกทางหนึ่ง

ดังนั้นหนังสือเล่มเล็กจึงเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียน ที่นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังสอดคล้ององค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ ที่สามารถเชื่อมโยงกับรูปแบบการจัดการความขัดแย้งที่นักเรียนอาจพบเจอได้ในปัจจุบัน หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์เป็นสื่อการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถนำมาเชื่อมโยงวิถีชีวิตที่อาจพบเจอได้ในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นแนวทางป้องกันความขัดแย้งที่อาจลุกลามเป็นความรุนแรงได้ในอนาคต ดังนั้นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจนั้นเป็นวิถีแห่งการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมที่นำไปสู่ความสงบสุข เรียบร้อย และเป็นพลังในการพัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้ง: กรณีศึกษาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาเป็นหนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวิธีการศึกษาเพื่อที่จะนำเรื่องราวในประวัติศาสตร์

สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ด้านการจัดการความขัดแย้ง และพัฒนาเป็นหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้ง ซึ่งกระบวนการศึกษาได้สิ้นสุดตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ถึงแม้ว่าการดำเนินงานวิจัยจะสิ้นสุดลง แต่ความคาดหวังที่จะให้บุคคลที่สนใจนำผลจากการศึกษาไปขยายต่อยังคงอยู่ ทั้งนี้เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับ การศึกษาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในส่วนของผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการศึกษาต่อได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลที่ได้จากการวิจัย นักเรียนได้สื่อประเภทหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจาก เรื่องราวในประวัติศาสตร์ ที่สามารถนำไปใช้สอนเพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าการศึกษาประวัติศาสตร์โดยสามารถ เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียนได้

1.2 ครูสามารถนำผลการวิจัยนี้ ไปกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนการสอนประวัติศาสตร์โดยสามารถ เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของนักเรียนในปัจจุบัน เพื่อเปิดมิติใหม่ของการสอนประวัติศาสตร์ต่อไปในอนาคต

1.3 หนังสือเล่มเล็ก เรื่อง รูปแบบการจัดการความขัดแย้งจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์นี้ เป็นสื่อที่พัฒนามา จากงานวิจัย ถือเป็นงานนำร่องโดยนำองค์ความรู้จากเรื่องราวในประวัติศาสตร์ มาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการความ ขัดแย้งที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เพื่อให้ผู้สนใจต่อยอดผลิตสื่อชนิดอื่น เผยแพร่ให้นักเรียนเกิดความรู้ ได้อย่างกว้างขวาง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำหนังสือเล่มเล็กของงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้ในบริบทรายวิชาปกติ เพื่อวัด และประเมิน หรือ ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2 งานวิจัยฉบับนี้นอกจากศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์ เพื่อให้ได้องค์ความรู้มาใช้กับชีวิตปัจจุบัน ควรมี การศึกษาปัจจัยอื่นที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น สิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี ความเชื่อ เป็นต้น แล้วนำมาใช้เพื่อเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตได้

2.3 นำแนวทางการวิจัยฉบับนี้ไปพัฒนาองค์ความรู้การจัดการความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อให้ คนท้องถิ่นเกิดความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตน และสามารถถ่ายทอดเรื่องราวการจัดการความขัดแย้งของบรรพบุรุษ ให้ลูกหลานเกิดการรับรู้ และสำนึกรักท้องถิ่น จนเกิดความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของตนเองได้

2.4 ศึกษาเปรียบเทียบความขัดแย้ง และการจัดการความขัดแย้งระหว่างประวัติศาสตร์ไทย และต่างประเทศ เพื่อการเรียนรู้ถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีความเหมือน หรือความแตกต่างในการดำเนินชีวิตของคนอดีต และสามารถเชื่อมโยงไปสู่วิถีชีวิตในปัจจุบัน

2.5 องค์ความรู้ด้านการจัดการความขัดแย้งที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้ ควรนำไปพัฒนาเป็นงานวิจัยต่อยอดเป็น สื่อการเรียนรู้ชนิดอื่น เช่น เกมส์ คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก หนังสือ แบบฝึกหัด ฯลฯ หรือพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การโต้วาที บทบาทสมมุติ การกล่าวสุนทรพจน์ การสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อสนองความต้องการ และการรับรู้ที่หลากหลาย ของนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์ที่ดี จนสามารถพัฒนาตนเองได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. (2553). *หนังสือเรียน ราชวิชาพื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ อจท.
- เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. (2545). *มรดกอารยธรรมโลก โครงการบริหารวิชาบูรณาการ หมวดการศึกษาทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2559). *หลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แถมสุข นุ่มนนท์ และคณะ. (2546). *ส 605 สังคมศึกษา สมบูรณ์แบบ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา. (2550). *เหตุการณ์โลกปัจจุบัน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุพิน อินทะยะ. (2562). *รายงานวิจัย เรื่อง การบริการวิชาการกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเล่มเล็กสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ*. รายงานวิจัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2550). *ความขัดแย้ง: หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วันทนี ภูมิภัทรากาม และคณะ. 2550. *หลักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: อริยมสาร.
- สุดา ภิรมย์แก้ว. (2553). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุโรยา มะหะจี. (2563). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ ระดับชาติและระดับนานาชาติ*, ครั้งที่ 11-641.
- อำพรธณ รัตนแพทย์. (2556). *กระบวนการสร้างหนังสือเล่มเล็กเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหลวง ตำบลเชียงม่วน อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.